

Posudek dizertační práce

„Nestacionarita konstrukce národu v současné Evropě: Časoprostorová diferenciacie v podpoře a vlivu faktorů regionálního nacionalismu v Katalánsku“

Mgr. Martin Lepič

Dizertační práce Mgr. Martina Lepiče představuje velmi komplexní analýzu konstrukce státu (národu) v současných rámcových podmínkách v Evropě (Španělsku) na příkladu nacionalistických tendencí v Katalánsku. Autorovo výzkumné zaměření vykazuje několik rovin a to také v interdisciplinárním pojetí často na pomezí geografie, politologie či sociologie. Z politické geografie se jedná především o (geografický) koncept nacionalismu a to se zvláštním zaměřením na (ne)stacionaritu. Práce vykazuje také diskuzi ohledně etno-kulturních předpokladů a permeability národní příslušnosti v kulturně-historickém pojetí.

Dizertační práce představuje tradiční koncepci s teoreticko-metodologickou částí, s kontextuální analýzou a poměrně rozsáhlou empirickou částí spojenou především s kvantitativní analýzou dostupných teritoriálních i individuálních dat. Shrnutí a závěry práce jsou jasné, výstižné a také poměrně dobře propojeny se vstupními výzkumnými tezemi.

Velmi oceňuji autorův vhled do zkoumané problematiky a to jak v rámci rešerše literatury a její začlenění do vlastního výzkumu. Práce je poměrně rozsáhlá s velmi detailní vnitřní strukturou. V úvodních dvou kapitolách autor poměrně detailně a vhodně představuje teoreticko-konceptuální rámec práce zahrnující především koncepcie spojené vývojem nacionalismu a to hlavně v etno-kulturní, institucionální i kulturalistické formě. Všechny tři hlavní zvolené teoretické koncepty (nacionalizace, permeabilita národní příslušnosti i konsekvence nacionalistické mobilizace) představují vhodná teoretická východiska záměrů práce. Autor cituje i zařazuje do souvislostí adekvátní studie. Oceňuji zahrnutí koncepcie štěpných linií v "Rokkanovské" Evropě, které jsou dodnes stále nosné, což autor také potvrdil narůstajícím významem kulturněgeografických aspektů v kontextu utváření nacionalistických tendencí a poukazují na nárůst významu emocí při konstrukci národa.

Metodické přístupy jsou vhodné, ale jejich zaměření především na kvantitativní charakter předurčují výsledky k vyšší míře obecnosti a neumožňují často bez hloubkových rozhovorů s klíčovými osobnostmi detailnější vysvětlení analyzovaných jevů a to zvláště v souvislosti se zjištěním, že katalánský nacionalismus je charakteristický kulturní povahou, která je často hůře uchopitelná kvantitativní analýzou. Autor však realizoval zúčastněné pozorování v terénu, což mu umožnilo rozšířit či více podložit dosažená zjištění. Identitární forma (konstrukce) národa pak byla autorem analyzována z výsledků dotazníkových šetření.

Autorovi se také podařilo zdárně vysvětlit historický kontext katalánského nacionalismu, který umožňuje porozumět vybraným postojům v dalších analýzách. Pozitivně také hodnotím

autorův umírněný přístup k výsledkům kvantitativních analýz, kdy si je vědom relativní vypovídací hodnotou. Jsem rád, že autor přistoupil na tvorbu mapových výstupů (především na úrovni obcí), které vhodně doplňují zjištěné výsledky.

K některým zjištěním přikládám ještě stručné komentáře. Autor potvrdil význam mobilizace při zjišťování postojů k tématům národu, nacionalismu či nezávislosti (tab. 15). Pozitivně hodnotím kritický přístup při diskuzi výsledků ve vztahu k teoretickým koncepcím (s. 252). Velmi oceňuji také autorův kritický přístup a vysvětlení výsledků souvisejících s jednotlivými hypotézami, což představuje také jeden z důležitých předpokladů samostatné vědecké práce.

Práce vykazuje minimum formálních nedostatků. Není mi ale například jasná logika používání kurzívy v textu a to především v metodologické části. Používání tučného písma v textu pak působí rušivě.

Dizertační práce Mgr. Martina Lepiče vykazuje nadprůměrný charakter kladený na studium PhD s potenciálem publikování významné části zjištěných informací. Práci považuji za inspirativní i cennou a to nejen pro geografickou komunitu a následně ji doporučuji k obhajobě.

Otázka k obhajobě:

Autor hodnotil v rámci dizertační práce Katalánsko. Do jaké míry jsou jeho výzkumné postupy a výsledky aplikovatelné k formování dalších konstrukcí národů v současné Evropě?

V Praze, dne 12.12.2021

doc. RNDr. Tomáš Havlíček, Ph.D.